

מטעמי תורת זילים

פרשת ואתחנן – סגולת נשמות ישראל

ה' יתברך בחר בעם ישראל מכל האומות להיות לו 'עם סגולה' כפי שנאמר לישראל 'כי עם קדוש אתה לה' אלקיך בך בחר ה' אלקיך להיות לו לעם סגולה מכל העמים אשר על פני האדמה' (דברים י, ה). וכן נאמר עוד לישראל 'וה' האמירך היום להיות לו לעם סגולה כאשר דברך לך ולשמר כל מצותיו' (דברים כו, ח).

ויש להבין, במה נבדלים עם ישראל מכל שאר אומות העולם שדווקא הם נקראים 'עם סגולה' ולא נקראו בשם זה אף אומה ולשון אחרת?

נשמות ישראל הקדושות והטהורות קדמו לבריאת העולם

נשמותיהם של עם ישראל קדמו לבריאת העולם (יסמוכים לעד' למחבר 'שבט מוסר' פרשת זאת הברכה ד"ה עוד י"ל לעיני, 'בשורת אליהו' על מגילת רות לר' אליהו הכהן מחבר 'שבט מוסר' דף כט ע"ב ד"ה ואבוא אל מקדשי. ראה 'בראשית רבה' א, ד וכן 'תנא דבי אליהו רבא' פרק יד ד"ה אמר לי רבא, **והקב"ה אף התייעץ עם הצדיקים שביניהם בעת הבריאה** (יסמוכים לעד' פרשת זאת הברכה ד"ה עוד י"ל לעיני בשם 'פרקי דרבי אליעזר'). והרמז לקדמותן הן התיבות בתחילת וסיום התורה המקושרות זה בזה, שבסיום התורה נאמר 'לעיני כל ישראל' (דברים לד, ב) ומיד בתחילתה נאמר 'בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ' (בראשית א, א), **כלומר שכשברא ה' יתברך את העולם זה היה 'לעיני כל ישראל' ממש, שהרי הם היו נמצאים שם בנשמותיהם שקדמו לבריאת העולם** והם ראו כל מה שנברא אז בכל יום ויום מבריאת העולם, כמו גם את בריאת 'השמים ואת הארץ' והיו יכולים להעיד עליהם (יסמוכים לעד' פרשת זאת הברכה ד"ה עוד י"ל לעיני).

נשמות ישראל קדושות (זוהר פרשת בראשית דף מז ע"א ד"ה אמר רבי אבא) **ובאו ממקום קדוש** (זוהר פרשת אחרי מות דף סז ע"ב ד"ה רבי אבא, 'כתב פז' על זוהר פרשת בראשית דף כ ד"ה אליו נהרין מצירין), **והן עצמן שורש הקדושה והטהרה** (עריב נחלי פרשת לך לך דרוש ג ד"ה ולהבין ענין) **ונקראות 'בנים' לה' יתברך על שנוצרו ממנו** (זוהר פרשת בראשית דף מז ע"א ד"ה אמר רבי אבא). **וגם נקראות 'חלק אלוה ממעל'** (איוב לא, ב) **מחמת שהוא יתברך עשאו כפי שנאמר 'הלוא הוא אבינו קנה הוא עשה ויכוננו'** (דברים לב, ו) (מדרש תלפיות' ענף ישראל ד"ה 'בספר תורת חכם' בשם 'תורת חכם'). ומחמת טהרת נשמתם הוזהרו ישראל והצטוו 'והתקדשתם והייתם קדושים' (ויקרא יא, מד) (ירקנאטי על התורה' פרשת שמיני ד"ה כל ציורא), **וכן מפאת נפשם היקרה הם הופרשו מכל העמים שנאמר 'והייתם לי סגולה מכל העמים כי לי כל הארץ: ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש'** (שמות יט, ה – ו) (נשמת חיים' לר' מנשה בן ישראל מאמר שני פרק שביעי ד"ה מרגלא בפומיא).

בריאת העולם היתה בשביל נשמותיהם של ישראל ונרמזו בפסוק 'כענייני בן אדם' (הושע ט, ז), **'במדינתם' – הכוונה ליזמן הנעלם** שקודם הבריאה שלא היה בו אפילו תפיסת מחשבה ורעיון, שאז הביט ה' לנשמותיהם של ישראל שנאמר 'מציאתי ישראל' – ובשבילם ברא את העולם (יעבודת ישראל' לר' מקוויניץ פרשת בראשית ד"ה ונח מצא חן). וכאשר נאמר במעשה בראשית 'ויאמר אלקים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו' (בראשית א, כו) **הכוונה היתה ליצירת גופם של נשמות ישראל שנקראות גם בשם 'אדם'** (שליה הקדושי חלק בית ישראל ד"ה הרי קישור אדם) **כפי שאמר ה' על ישראל 'ואתן צאני צאן מרעייתי אדם אתם'** (יחזקאל לד, לא) (ראה גמי 'בימות דף סא ע"א, גמי כריתות דף ו ע"ב, גמי בבא מציעא דף קיד ע"ב). **ושם זה של נשמות ישראל הוא על שהן באו מרוח קודשו** (ירקנאטי על התורה' פרשת בראשית ד"ה כל ציורא, שליה הקדושי חלק בית ישראל ד"ה הרי קישור) **והן חלק אלוה ממעל, לכן נקראות בזה על שם בוראם שעליו נאמר בנבואה 'ועל דמות הפסא דמות פמראה אדם עליו מלמעלה'** (יחזקאל א, כו) (ידו בכלי למחבר 'שבט מוסר' סימן רמב וסימן רמג).

בדור הפלגה הופרדו נשמות ישראל ל'אוצר' נפרד מנשמות הגוים

הקב"ה רצה להפריד את נשמות ישראל הקדושות לבדן כי על מנת כן ברא את העולם (זוהר פרשת וירא דף קיח ע"ב ד"ה וקדשא אברך הוא). לכן אף שבכל הדורות הראשונים הנשמות של בני האדם היו מעורבות, **הרי כשהגיע 'דור הפלגה' בימיו של אברהם אבינו הופרדו כל הנשמות הטהורות ב'אוצר' בפני עצמו** (יפה אחד' על הגדה של פסח להחיד"א דף צד ע"א ד"ה 'בוהו אפשר להבין' בשם 'החסד לאברהם', 'שמחת הרגל' להחיד"א בחלק הקידוש דף י ע"ב במהדורת פיעטרקוב תרס"ט ד"ה 'אשר בחר בנו בשם חסד לאברהם) **כלומר נעשה להן 'מעון' משלהן** (ישמן הטוב וזקן אהרן' בחלק 'זקן אהרן' דף יו ע"א פרשת ויצא ד"ה והנראה לעיני שתיבת מקום). **ומאותו הזמן נפשות הגוים הן באוצר נפרד לבדן ונשמות ישראל הקדושות הן באוצר נפרד לבדן** (נחל קדומים' להחיד"א פרשת האינינו אות ג, 'אהבת דוד' להחיד"א דרוש א' ד"ה 'גם את השני בשם חסד לאברהם), **כך שאין נשמות ישראל ואומות העולם מ'גורף' אחד** (תוסי' עבודה זרה דף ה ע"א ד"ה 'אין מרבינו אלחנן) **כלומר מ'אוצר נשמות' אחד** (עפ"י 'שמחת הרגל' להחיד"א בחלק הקידוש דף י ע"ב במהדורת פיעטרקוב תרס"ט ד"ה 'אשר בחר בנו' שהביא את דברי רבינו אלחנן).

ועל הפרדת נשמות ישראל מזכירים בקידוש של יום טוב 'אשר בחר בנו מכל עם ורוממו מכל לשון וקדשנו במצותינו' (שמחת הרגל' להחיד"א בחלק הקידוש דף י ע"ב במהדורת פיעטרקוב תרס"ט ד"ה 'אמור מעתה' ועיי"ש עוד). **וכן בהבדלה של יום טוב אומרים 'המבדיל בין קודש לחול בין אור לחושך בין ישראל לעמים' (שמחת הרגל' להחיד"א בחלק הקידוש דף יא ע"א במהדורת פיעטרקוב תרס"ט ד"ה 'המבדיל'), והכוונה בשניהם כי מימי קדם בעת שדור הפלגה בנו מגדל, נפלו נשמות ישראל הטהורות אל חלקו של ה' יתברך והיו נתונות ב'אוצר' בפני עצמו** (שמחת הרגל' להחיד"א בחלק הקידוש דף י ע"ב במהדורת פיעטרקוב תרס"ט ד"ה 'אמור מעתה' ועיי"ש עוד, 'שמחת הרגל' להחיד"א בחלק הקידוש דף יא ע"א במהדורת פיעטרקוב תרס"ט ד"ה 'המבדיל', 'זכר דוד' לר' דוד זכות ממודינא מאמר שלישי דף פב סוף ע"א ד"ה 'בין ישראל לעמים' בשם 'שמחת הרגל') **וכל שאר שבעים אומות העולם ב'אוצר' אחר** (זכר דוד' לר' דוד זכות ממודינא מאמר שלישי דף פב סוף ע"א ד"ה 'בין ישראל לעמים' בשם 'שמחת הרגל').

מאז שהופרדו הנשמות הטהורות מהבלתי טהורות אל אוצר נפרד, אין 'בני נח' בכלל 'ישראל' ואין 'ישראל' בכלל 'בני נח' (שמחת הרגל' להחיד"א בחלק הקידוש דף י במהדורת פיעטרקוב תרס"ט ד"ה 'אשר בחר בנו' בשם חסד לאברהם). **ולכן גם כנגד מה שישראל נקרא בשם 'אדם' מחמת נשמתם הטהורה, הרי שאומות העולם נקראו בשם 'האדם'** (ראה תוסי' על גמי 'בימות דף סא ע"א ד"ה ואין) **על מנת לרמוז כי הם הופרדו מנשמות ישראל לאוצר נפרד בתקופת 'דור הפלגה' וכפי שנאמר 'ויגרד ה' לראת את העיר ואת המגדל אשר בנו בני האדם'** (בראשית יא, ה) (דבש לפי להחיד"א מערכת א אות יד). ובנוסף אומות העולם

נקראו 'האדם' כי הם באים ונמשכים מחלקו של הסי"מ הנקרא בשם "האדם" כפי שנאמר "עַתָּה אֶשְׂרֶךְ שְׁלֹט הָאָדָם בְּאֶדְם לְרַע לוֹ" (קהלת ח, ט) (ידעת חכמה לר' יהודה לייב פוחוביצר שער הידיעות פרק עשירי סוף ד"ה ובכתבי האר"י שער הגלגולים) (להרחבה על שורש טומאת הגוים ראה מאמרנו לפרשת מטות – טומאת העמים).

וזה מה שנאמר "בְּהִנָּחֵל עֲלֵינוּ גוֹיִם" – הם שבעים השרים הרוחניים שהנחיל להם ה' יתברך שבעים אומות בדור הפלגה, "בְּהִפְרִידוֹ בְּנֵי אָדָם" – בהפרידו דווקא, כי בתחילה היו כל הנשמות באוצר אחד ואחר כך הפרידם. "יִצְבַּב גְּבֻלַת עַמִּים" – אלו שבעים שרים, "לְמִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: כִּי חִלַּק ה' עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבְל נְחֻלָּתוֹ" (דברים לב, ח – ט), חֶבְל נְחֻלָּתוֹ" – הם ישראל שעלו גורל אחד לה' באוצר נפרד (נחל קדומים) פרשת האוינו אות ג). וזה גם כוונת המגיד בהגדה של פסח כשאמר "מתחלה עובדי עבודה זרה היו אבותינו ועכשיו קרבנו המקום לעבודתו" – שכוונתו על הנשמות הטהורות של ישראל שנפרדו לאוצר בפני עצמו בדור הפלגה. ורמז לכך כי התיבה 'ועכשיו' עם הכולל יוצאת גמטריא התיבות 'מדור פלג והלאה' עם עוד שלש כנגד שלשת התיבות (נשפה אחת) על הגדה של פסח להחיד"א דף פו ע"ב ד"ה 'ואפשר לומר ועכשיו' צורף בסוף ספר 'אהבת דוד' להחיד"א בדפוס ליוורנו).

נשמות ישראל התחילו לצאת מ'אוצר הנשמות' בימי אברהם אבינו

החל מאברהם אבינו התחילו להשתלשל הדורות (נשפה אחת) על ההגדה של פסח דף פו ע"ב ד"ה 'ואפשר לומר ועכשיו') **וירדו נשמות ישראל לתוך גופות קדושות זרע אברהם** (זכר דוד) מאמר ראשון פרק עג דף קצו ע"א ד"ה אמנם אשר נדרת). **ודבר זה נרמז ב'ברכת ישתבח'** (ישמו אברהם לר' אברהם פאלאני דף כו סוף ע"ב מערכת ב' אות ז ד"ה הנודר מורט), **כי ברכה זו נתחברה על ידי אברהם אבינו כפי שנרמז בראשי התיבות שבסוף הברכה "אֲדוֹן הַנְּפִלְאוֹת, בְּרָא כָל הַנְּשָׁמוֹת, רְבוּן כָּל הַמַּעֲשִׂים, הַבּוֹחֵר בְּשִׁירֵי זִמְרָה, מְלַךְ אֶל חַי הַעוֹלָמִים"** שהן בצירוף יוצאות שם 'אברהם' (ישער הכוונות) להאר"י ז"ל דרושי עלינו לשבח ונוסח התפילה דרוש א סוף ד"ה 'או ישיר' בשם חכם אחד). ודווקא בתוך תיבות אלו הרומזות על אברהם אבינו נאמר שנשמות ישראל הופרדו לאוצר בפני עצמו "בְּרָא כָל הַנְּשָׁמוֹת", כי מעת היבחר אברהם נפרדו הנשמות לאוצר בפני עצמו והחלו לצאת דרך אברהם אל העולם הזה (ישמו אברהם) דף כו סוף ע"ב מערכת ב' אות ז ד"ה הנודר מורט).

לכן ישראל לא קוראים 'אבות' לכל הדורות הראשונים כמו אדם הראשון, נח, מתושלח, שם, עֵבֶר וְחִנּוֹךְ, לפי שבימיהם כל הנשמות היו מעורבות (נשפה אחת) על הגדה של פסח להחיד"א דף צד ע"א ד"ה ובוה אפשר להבין) **ורק קוראים 'אבינו' לשלשת האבות אברהם יצחק ויעקב** (ראה גמ' ברכות דף טז ע"ב), **כי החל מימי אברהם אבינו הופרדו הנשמות לאוצר בפני עצמו** (יוסף תהילות) להחיד"א מזמור נט, ו ד"ה ואתה ה', 'נשפה אחת' על הגדה של פסח להחיד"א דף צד ע"א ד"ה ובוה אפשר להבין) **ומהאוצר הטוב הזה האירו הנשמות של ישראל** (נשפה אחת) על הגדה של פסח להחיד"א דף צד ע"א ד"ה ובוה אפשר להבין) **ויצא העם הקדוש לעולם** (זוהר פרשת וירא דף קיח ע"ב ד"ה וקדשא בריך הוא). ואין הכוונה בזה לאמירת תיבות 'אבותינו' שבה כן נקראו גם דורות מאוחרים כמו 'אבותינו' שבמצרים – אלא הכוונה לכינוי 'אבות' בלבד (נשפה אחת) על הגדה של פסח להחיד"א דף צד ע"א ד"ה ולפום מאי דאמרין).

ומטעם זה מי שנודר לא ליהנות ממי שהוא מ'זרע אברהם', אזי נאסר עליו ליהנות משל ישראל ומותר לו ליהנות משל הגוים אפילו אם הם מבני עשו או ישמעאל שיצאו מזרעו הגשמי של אברהם אבינו (ראה גמ' נדרים דף לא ע"א), **משום שאין שום יחס בין הנשמות הקדושות שהם זרע אברהם אבינו לשאר הנפשות של אומות העולם, ולא נגע זה אל זה, לכך אין האומות בכלל 'זרע אברהם' אפילו אם גשמית הם יצאו מתוך זרעו.** ואילו עם ישראל נחשבים לזרעו (אהבת דוד) להחיד"א דרוש א' ד"ה גמ) כי הם הופרדו לאוצר בפני עצמו (יוסף תהילות) מזמור נט, ו ד"ה ואתה ה') אוצר הקדושה של נשמות ישראל (וכסא דוד) להחיד"א דרוש יג לשבת תשובה ד"ה ועפ"י פירשנו). **ועל כך נאמר לישראל "והייתם לי סגלה מכל העמים"** (שמות יט, ה) (יוסף תהילות) מזמור נט, ו ד"ה ואתה) **"סגלה" – על שהם 'אוצר החיב' (ראה רש"י שמות יט, ה) של הנשמות הברורות והנקיות** (וכסא דוד) דרוש יג לשבת תשובה ד"ה ועפ"י פירשנו).

נשמות ישראל יורדות לעולם הזה אך עדיין קשורות ל'אוצר הנשמות'

מקום 'מחצב הנשמות' נמצא אחרי וסמוך למקום האורות של ה' יתברך (ישערי קדושה) למרחי"ו חלק ג' שער ב' ד"ה ועתה נבאר) שהם עשר ספירותיו הקדושות, כפי שנרמז במה שנאמר בישראל "וַיִּתְחַסְּרֶהוּ מַעַט מֵאֲלֵקִים" (תהלים ח, ו) (יוסף תהילות) להחיד"א מזמור ח ד"ה ויתחסרהו מעט; עפ"י ישערי קדושה) ומקום הנשמות הזה נקרא גם 'תחת כסא הכבוד' (עפ"י עיר מקלט) פרשת שמני אות קסא בהערה מהחיד"א, 'בשורת אליהו על מגילת רות למחבר' ישבט מוסר) דף כט ע"א ד"ה עוד יש לפרש). **משם הקב"ה מביא לעולם הזה נשמות כפי רצונו יתברך, ומכניסם בגוף על ידי איש ואשה.** וזה מה שנאמר "אֵלֹהִים כָּל בְּרִיּוֹת אֲדוֹן כָּל תּוֹלְדוֹת" (מתוך 'ישמות כל ח"י), "אֵלֹהִים כָּל בְּרִיּוֹת" – על שיצר נשמות והן באוצר הנשמות, "אֲדוֹן כָּל תּוֹלְדוֹת" – אדון של כל הילודים בעולם הזה לעשות כרצונו הן לטוב והן למוטב בכל מכל (וגאולת עולם) להחיד"א על הגדה של פסח דף לה ע"א ד"ה אלוה כל בריות).

בשעה שהנשמות יורדות לעולם הזה ומתלבשות בגופותיהן הן מניחות את שורשן דבוק במקור שמם חוצבו, כך שענפי השורשים הם לבדם יורדים ומתלבשים בגופות בעולם הזה כדמיון ענפי האילן שדבוקים ומורששים בגוף האילן וכופפים עצמם למטה לגעת בקרקע בעודם נאחזים בגוף האילן. וזה הטעם שנאמר על האדם "כִּי הָאָדָם עֵץ הַשֵּׁדָה" (דברים כ, ט). **המקום הזה בו נמצא שורש נשמת האדם למעלה נקרא 'מזלו של האדם', כי ממנו יורד השפע אל הענף שירד והתלבש בגוף בעולם הזה.** זה מה שהיה עם משה רבינו שראה למעלה את 'מזלו' של ר' עקיבא שהיה דורש דרשות על כל תג ותג של אותיות התורה (ראה 'מדרש אותיות דרבי עקיבא' אות צ', וכן גמ' מנחות דף כט ע"ב). **ומשום כך גם נכפל שמם של הצדיקים כגון "אברהם אברהם" (בראשית כב, יא) "יעקב יעקב" (בראשית מו, ב) "מנשה מנשה" (שמות ג, ד) כי ישם אחד הוא כנגד בחינת השורש שלהם שנשאר דבוק למעלה ב'אילן' והשם השני הוא כנגד בחינתם פה בארץ (ישערי קדושה) לר' חיים ויטאל חלק ג תחילת שער ה).**

הקב"ה מטיל בהורים מחשבה (זכר דוד) מאמר ראשון פרק פ דף רכא ד"ה ומה שארז"ל) **ומזמין בפיהם** (זכר דוד) מאמר ראשון פרק פח דף רמה ע"ב ד"ה ודע כי כל קליפה) **לקרוא לבנם הנולד כפי שהוא שמו במחצב נשמתו שבקדושה למעלה לפני ה' יתברך** (זכר דוד) מאמר ראשון פרק פ דף רכא ד"ה ומה שארז"ל) **כך שאין הדבר במקרה** (זכר דוד) מאמר ראשון פרק פח דף רמה ע"ב ד"ה ודע כי כל קליפה). **לכן היו חכמים שבדקו בשמו של האדם לדעת מה הוא** (ראה גמ' יומא דף פג ע"א מעשה בד"ה ר' מאיר הוה דייק) (זכר דוד) מאמר ראשון פרק פח דף רמה ע"ב ד"ה ודע כי כל קליפה, 'זכר דוד' מאמר ראשון פרק סה דף קע ע"א ד"ה והנה כל הוהמות). **ועוד פעמים שמתגלה 'עת רצון' לפני מקור נשמת האדם למעלה, וכנגדו יופיע לפניו למטה עת וזמן ראוי, ואם יפעל בו מוטב, אחרת יברח ממנו ולא ישוב אליו עוד** (זכר דוד) לר' דוד זכות ממוריד דף קס מאמר א סוף פרק סב סוף ד"ה ומה יקיש). **ואחרי פטירתו של האדם, נשמתו שהיתה למטה עולה בחזרה למקומה ומתחברת עם שורש נשמתה שנשאר למעלה** (זכר דוד) מאמר א' דף רכב סוף פרק פ ד"ה כתבו חכמי האמת).

'חוט' רוחני משתלשל ממקום עולם הנשמות שתחת כסא הכבוד עד לארץ שנאמר 'כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו' (דברים לב, ט) (יתורת חכמי פרשת וראא דף קסט ע"ב טור ב ד"ה או נאמר) וזה סוד מה שנאמר 'הפּרַת תּפֶרֶת הַנֶּפֶשׁ הַהוּא' (במדבר טו, לא), כי אם חלילה אדם חוטא חטא הראוי לדין 'כרת' אזי נכרת הענף שלו המחברו לגוף 'האילן העליון', והוא נשאר נפרד ממנו ועומד בעולם הזה בדומה לרוחן של הבהמות (ישערי קדושה: חלק ג תחילת שער ה). ועל זה לימד התנא את האדם "דע מאין באת ולאן אתה הולך" (אבות ג, א), "דע מאין באת" – שתמיד יזכיר לעצמו את מחצב נשמתו שהיא תחת כסא הכבוד, "ולאן אתה הולך" – שעתידיה הנשמה לחזור לאחר המוות אל אותו המחצב הראשון שהוא המקום אשר היה שם אֶהְלֶה בתחילה. וכך על ידי שישתכל האדם בחשיבות מקום נשמתו הוא יימנע מלזלזל בה בטינופי עבירות (ניד יהודה: על ימאמר חיקור דין' חלק ג פרק א אות ז).

לכן אם חלילה ישראל חוטאים אזי חטאיהם עושים רושם בְּשָׁמַיִם ונפגמים המדות העליונות, כי נשמתם הוא מאוצר עליון וקדוש. אך לעומתם אם הגוים בני משפחות האדמה חוטאים אין הדבר כן לפי שהם מאוצר אחר, וגם אם הם חוטאים הם פוגמים רק בְּשָׁר הרוחני שלהם בשמים (יצוארי של' על הפטרות להחיד"א פרשת וישב אות ב, 'כסא דוד' להחיד"א דרוש יד לשבת תשובה ד"ה ואפשר כי זה). כך היה עם אבימלך שלקח את שרה אשת אברהם, ובעקבות כך התגלה אליו השר הרוחני שלו ואמר לו "וַיֹּאמֶר אֵלָיו הָאֱלֹהִים בְּחַלְמֵם גַּם אֲנִי יָדַעְתִּי כִּי בְתָם לְבָבְךָ עָשִׂיתָ זֹאת וְאָחֲשֶׁף גַּם אֲנִי אוֹתְךָ מִחַטֹּי לִי" (בראשית כ, ו) (נחל קדומים: להחיד"א פרשת וירא אות י' מהוזהר), כלומר השר אמר לאבימלך שמנע אותו "מִחַטֹּי לִי" בכדי ללמדו שהחטא שלו לא פוגם אלא דווקא בו (נחל קדומים: פרשת וירא אות י' ע"י"ש) (להרחבה על קריאת מלאכים בשם ה' ובשמות נוספים ראה מאמרנו לפרשת בלק – 'שליחויות המלאכים').

וזה מה שהיה בחורבן המקדש שאז נאמר "חֲטָא חֲטָאָה רְוֹשָׁלַם" (איכה א, ח). ודווקא על "רְוֹשָׁלַם" נאמר שחטאה (יצוארי של' על הפטרות להחיד"א הפטרות וישב אות ג) ולא על אומות העולם אף שגם הם חוטאים, משום שהחטא שלהם אינו כלום (יצוארי של' הפטרות ואתחנן אות א ד"ה ועוד אמרו) ולא נקרא בשם חטא, שהם אינם פוגמים למעלה אלא רק בְּשָׁר הרוחני שלהם (יצוארי של' פרשת וישב אות ב, 'מדבר קדמות' מערכת פ אות ג עפ"י דברי זקנו היסוד לאברהם, 'כסא דוד' להחיד"א דרוש יד לשבת תשובה ד"ה ואפשר כי זה). וזה גם מה שאמר ה' לישראל "רַק אֶתְכֶם יָדַעְתִּי מִכָּל מְשֻׁפְחוֹת הָאֲדָמָה עַל כֵּן אֶפְקֹד עֲלֵיכֶם אֶת כָּל עֲוֹנוֹתֵיכֶם" (עמוס ג, ב), כלומר "רַק אֶתְכֶם יָדַעְתִּי" וחיבבתי "מִכָּל מְשֻׁפְחוֹת הָאֲדָמָה" משום שאוצר הנשמות שלכם הוא בפני עצמו אצל 'האורות', ולכן חטאיכם עושה רושם ופוגם למעלה מה שאין כן אומות העולם, ומטעם זה "אֶפְקֹד" דווקא עליכם "אֶת כָּל עֲוֹנוֹתֵיכֶם" (מראית העין' להחיד"א גמ' עבודה זרה דף ד ד"ה כדי שתשרה, 'יצוארי של' פרשת וישב אות ב) (ראה גמ' סוטה דף כא תחילת ע"א ורש"י שם ד"ה דלא מפקיד).

'אוצר הנשמות' דבוק באורו של ה' יתברך ונשמות ישראל יונקות ממנו

נשמות ישראל דבוקות עם אורו יתברך על ידי סמיכות 'מחצב הנשמות' 'מחצב האורות' של ה'. ועל כך נאמר "וְאִתְּם הַדְּבָקִים בְּה' אֶלְקֵיכֶם חַיִּים כְּלֶכֶם הַיּוֹם" (דברים ד, ז), כי הם דבוקים דיבוק גמור עמו מה שאין כן בכל שאר הנבראים. וכן הוא מה שנאמר "כִּי בְּאֶשׁ רִדְבָק הָאֵזֹר אֶל מִתְּנֵי אִישׁ כֵּן הַדְּבָקִיתִי אֵלַי אֶת כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל" (ירמיה יג, יא) שהרי אין שום אור הדבוק עם אורו יתברך כמו 'מחצב הנשמות' (ישערי קדושה: למהרח"ו חלק ג ע"ב ד"ה ועתה נבאר, 'כסא דוד' להחיד"א דרוש כב לשבת הגדול ד"ה וטרם כל בנין). וכן נרמזה הקרבה אליו יתברך בפסוק "כִּי מִי גוֹי גָדוֹל אֲשֶׁר לוֹ אֱלֹהִים קְרִבִּים אֵלָיו כֹּה אֶלְקֵינוּ בְּכָל קְרָאֵנוּ אֵלָיו" (דברים ד, ז), "קְרִבִּים אֵלָיו" דווקא, כי נשמות ישראל קודמות וקרובות לה' יותר מכל שאר הנבראים מחמת קרבת 'אוצר הנשמות' אל 'אוצר האורות' שלו שהם לפני כל שאר האוצרות (אהבת דוד' דרוש ז לשבת כלה ד"ה הדרן למאמר). והוא גם מה שנאמר "לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל עִם קְרִבּוֹ הַלְלוּהָ" (תהלים קמח, יד) (יוסף תהלות' על התהלים להחיד"א מוזמר קמח, יד).

נשמות ישראל הם במדרגה עליונה מנשמות שאר עמי הארץ כפי שאמר הנביא ירמיה "חֲלָקֵי ה' אֶמְרָה נִפְשֵׁי" (איכה ג, כז) (נשמת חיים: לר' מנשה בן ישראל נאמר שני פרק שביעי ד"ה ומה שאמר הכתוב), והן נשמות טהורות (יראש דוד' להחיד"א פרשת במדבר ד"ה ועתה נבא למאמר) ורוחניות מעין מדרגת המלאכים (נשמת חיים: לר' מנשה בן ישראל מאמר שני פרק שביעי ד"ה ומה שאמר הכתוב). לכן הן יוצאות מאוצר אחד לבדן ואילו כל שאר הנשמות של אומות העולם יוצאות מאוצר אחר בפני עצמו (יראש דוד' להחיד"א פרשת במדבר ד"ה ועתה נבא למאמר), כך שאין מחצב הנשמות של ישראל בכלל מחצב הנשמות של אומות העולם (ישם משמואל' פרשת וירא שנת תרע"א דף קמו ד"ה במדרש תנחומא הלך לקחת) ונשמותיהם אינן במקום אחד (תוס' עבודה זרה דף ה ע"ב ד"ה יאין בן דוד' עפ"י ביאור יראש דוד' פרשת במדבר ד"ה ועתה נבא למאמר). וזה הטעם שישראל' לא נחשבים בכלל 'בני נח', ויבני נח' לא נחשבים בכלל 'ישראל' (יראש דוד' להחיד"א פרשת במדבר ד"ה ועתה נבא למאמר. ראה משנה נדרים ג, יא).

נשמותיהם הקדושות של ישראל נחצבות מאת ה' יתברך שנאמר "נִרְ ה' נְשָׁמַת אֲדָם" (משלי כ, כז) (זוהר פרשת פנחס דף ריח ע"ב ד"ה אמר ל' אדכרתן) והן מושכות את כוחן ממנו יתברך. וזה בשונה מכל אומות העולם שמושכות את כוחן מהשרים הרוחניים שלהן (זוהר פרשת שמות דף יז ע"א ד"ה רבי יצחק אמר). וכמו שהאור הנאחז בפתילה של הנר אינו שוקט לעולם אלא מתנועע לכאן ולכאן, כך גם ישראל כיון שהם אומרים דבר תורה נדלקות נשמותיהם מאורו יתברך, ואז הם לא יכולים לשקוט ולנוח והם מתנועעים גופנית לכאן ולכאן ולכל הצדדים ואינם עומדים על מקומם בלא שלמדו לנוע כך מאיזה אדם, ממש כמו אור הנר הגשמי. והוא מה שנאמר "נִרְ ה' נְשָׁמַת אֲדָם". אך אומות העולם אינם כן, שהם אינם נעים וזזים אפילו אם ילמדו את התורה הקדושה לפי שאין להם שום אור בנשמתם (זוהר פרשת פנחס דף ריח ע"ב – ריט ע"א ד"ה 'קמנאי' עד ד"ה 'יכתוב כולל').

נשמות ישראל דומות וקשורות ביניהן בגלל קרבתן ב'אוצר הנשמות'

ישראל ואומות העולם נראים מצד הטבע האנושי שווים (ידרך ה" לרמח"ל חלק ב פרק ד אות א ד"ה מן העניינים העמקים) כי כולם טבועים בחותמו של אדם הראשון (ראה גמ' סנהדרין דף לח ע"א ד"ה תנו רבנן) (ישם משמואל' פרשת בא שנת תרע"ה דף קלה ד"ה ולפ"י יש לומר) ובאים ממנו (ישם משמואל' פרשת וירא שנת תרע"א דף קמו ד"ה במדרש תנחומא), אבל מצד הנפשות אין שום דמיון בין ישראל לבין האומות (ישם משמואל' פרשת בא שנת תרע"ה דף קלה ד"ה ולפ"י יש לומר) והם שונים שינוי גדול ונדללים כמינים המתחלפים לגמרי (ידרך ה" לרמח"ל חלק ב פרק ד אות א ד"ה מן העניינים העמקים). ומה שבכל אופן עשה הבורא את אומות העולם דומים חיצונית לישראל, זה על מנת שיוכלו לבוא מהם גרים אל תחת כנפיו יתברך. כי אם אומות העולם היו נראים שונה מעם ישראל אזי הגרים שנראים כמו האומה שממנה באו היו נמנעים מלבוא אל ישראל מחמת הבושה והכלימה. ודבר זה הוא היפך רצונו של ה' שפיזר את ישראל בין האומות כדי שיתקבצו עמהם גרים (ראה גמ' פסחים דף פז ע"ב) ('מדרש תלפיות' ענף אברים ד"ה קבלתי שדוקא. ראה עוד 'מדרש תלפיות' ענף ישראל ד"ה 'אייה וכי בשם תליא מלתא').

אמנם כיון שמוצאן של נשמות ישראל הוא ממקור אחד, לכן יש קשר בין ישראל במדות ובטבע הנפש והם כולם רחמנים ביישנים וגומלי חסדים (ראה 'דברים רבה' פרשת עקב ג, ד) (ישם משמואל' פרשת ויקהל פקודי שנת תרע"א דף רסח ד"ה כ"ק אבי). זה גם הטעם שכל ישראל 'עֲרִבִים זֶה לַזֶּה' (ראה גמ' שבעות דף ט

סוף עי"א) **משום שנשמותיהם של כל עם ישראל נלקחו ממקום אחד, מתחת כסא כבודו יתברך כך שהם 'חלק אלוה ממעל'** (ראה 'אור החיים הקדוש' בראשית א, א ד"ה ובראותו, 'אור החיים הקדוש' שמות כ, כ), **וטבע העולם שכל דבר שנלקח ממקום אחד יש לו התחברות אחת, כמו אברי הגוף שנלקחים ממקום אחד ולכן יש להם התחברות אחת.** וזו גם הסיבה שיש מצוות "הזכר תזכיר את עמי" (ויקרא יט, יז), כי כל אחד יכול להיתפס בחטא חברו היות שכולם הם קומה אחת שהולכים אל מתחת כסא כבודו יתברך (יעירין קדשין' לאדמו"ר מרוזין פרשת קרח ד"ה וזהו שעמד משה בתפילתו).

קרבת הנשמות של ישראל ב'מחצב הנשמות' גורם לקשרי האהבה המצויים בין בני ישראל. **שלפעמים רואים שני בני אדם שהם משני קצות הארץ אך בבואם יחד הם דבוקים בקשרי האהבה – אין זה אלא מחמת שהם דבוקים וקשורים אחד לשני במקור מחצב נשמתם למעלה, ולכן גם למטה הם נקשרים ביניהם.** כך היה עם דוד ויהונתן כפי שאמר דוד "צר לי עליך אחי יהונתן נעמתי לי מאד נפלאתה אהבתך לי מאהבת נשים" (שמואל ב' א, כו), כאשר האהבה הגדולה הזאת ביניהם היתה בגלל שורש קירבת הנשמות שלהם ב'מחצב הנשמות'. וכן להיפך, **שלפעמים רואים שני אחים שהם ממשפחה אחת ואף על פי כן הם שונאים זה את זה – ואין זה אלא מחמת שנשמותיהם ב'מחצב הנשמות' נלקטו ממקומות מפוזרים ולא סמוכים זה לזה** (נחלת בנימין' על טעמי המצוות לר' יצחק בנימין וולף מצוה מג ד"ה סיבה ראשונה להיות).

מעלת נשמתם של ישראל גדולה יותר ממעלת מלאכי השרת

מחצב נשמותיהם של ישראל הוא לפני 'מחצב המלאכים' שהוא המקום שממנו נחצבים כל המלאכים. כי בתחילה יש את 'מחצב האורות' של ה' יתברך שהוא הפנימי ביותר ואחר כך יש את 'מחצב הנשמות' של ישראל ורק אחר כך את 'מחצב המלאכים' שהוא החיצוני מבין שלשת המחצבים (ישערי קדושה' לר' חיים ויטאל חלק ג שער ב ד"ה ועתה נבאר. ראה 'מראית העין' גמ' סנהדרין דף סה ד"ה כדי שתשרה), כך שלמעשה נשמות ישראל הן אלו הקרובות אל 'האורות' ורק אחריהם המלאכים (יוסף תהלות' על התהלים מזמור קמח, יד). **לכן אם לא נמשך שפע רוחני לנשמות ישראל שהם פנימיים ועליונים מהמלאכים, אזי חסרה גם ההשפעה על המלאכים שהם חיצוניים להם** (ישערי קדושה' לר' חיים ויטאל חלק ג שער ב ד"ה ומעתה נתבאר כל), וכן להיפך אם מושפע שפע על נשמות ישראל שהן פנימיים, יכולים להיות מושפעים גם המלאכים שנמצאים אחריהם (עפ"י ישערי קדושה' לר' חיים ויטאל חלק ג שער ב ד"ה ומעתה).

על עם ישראל נאמר "וְאֵתֶם הַדְּבֻקִים בְּה' אֶלְקֵיכֶם תִּיָּסַרְוּ כִּי יִסַּרְוּ הַיּוֹם" (דברים ד, ד), כלומר "אֵתֶם" דבוקים ולא מלאכי השרת, כי 'מחצב הנשמות' הוא זה שדבוק ל'מחצב האורות' (וכסא דוד' דרוש כב לשבת הגדול ד"ה וטרם כל נבין). **ומה שנשמותיהן של ישראל נמשכות ישירות מאורו יתברך שלא על ידי אמצעי אחר כמו המלאכים, הוא הטעם שישאר נקראים בשם "בָּנִים" שנאמר "בָּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם"** (דברים יד, א) (ראה גמ' ירושלמי דף לו ע"א בדברי רבי מאיר), **כי הם בבחינת "בָּנִים" הנאחזים באביהם בתכלית ונמשכים ממנו** (ישערי קדושה' לר' חיים ויטאל חלק ג שער ב ד"ה ומעתה נבאר כל). ועל עם ישראל נאמר "הָן עַם לְבָדָד יִשְׁכְּן" (במדבר כג, ט) כלומר שאפילו בשמים הם זוכים להיות "עם לְבָדָד יִשְׁכְּן" ביחס למלאכים, כי מחיצתם לפנים ממחיצת מלאכי השרת (יקית ארבע' לר' רחמים חורי תניס פרשת יתרו דף לה ע"ב ד"ה אי נמי במש"ח כסף) שנמצאים רק אחריהם (עפ"י 'אהבת דוד' להחיד"א דרוש א' ד"ה גם את השגה).

לכן כאשר משה רבינו עלה לעליונים ומלאכי השרת קטרגו שלא לתת את התורה לישראל, אמר הקב"ה למשה 'אחוז בכסא כבודי והשב להם תשובה (ראה גמ' שבת דף פח ע"ב), כי רצה לרמוז לו שנשמות ישראל קודמות וקרובות אצל 'מחצב האורות' ולכן יש להם דין קדימה לקבל את התורה, והראיה לכך שהוא יכול לאחוז ב'כסא הכבוד' מה שאין כן מלאכי השרת כי 'מחצב הנשמות' של ישראל מפסיק ביניהם לבין 'כסא הכבוד' (אהבת דוד' להחיד"א דרוש ז' לשבת כלה ד"ה יהודן למאמרי עייש שזכות ישראל הוא מדין יבן מצרי. ראה 'יקית ארבע' לר' רחמים חורי תניס פרשת יתרו דף לה ע"ב ד"ה אי נמי במש"ח כסף). מלאכי השרת היו מקטרגים אז על משה רבינו ואומרים "מה לילוד אשה בינינו?" (ראה גמ' שבת דף פח ע"ב), וכוונתם לומר שאומנם יודעים הם שנשמות ישראל סמוכות אצל האורות, אבל שאדם ילוד אשה בגוף יהיה בין 'האורות' לבין המלאכים זה כבר דבר תמוה! ועל זה אמרו לה' "מה לילוד אשה בגוף ונפש בינינו?" (נחלת קדומים' להחיד"א פרשת בלק אות טז ד"ה כעת יאמר).

נשמות ישראל נבראו מהעליונים, והם עליונים שבעליונות כי הם גבוהים אף יותר מהמלאכים (באר מים חיים' פרשת בראשית ד"ה וילזה ברא הקדוש ברוך הוא) **ועדיפים עליהם** (ישערי קדושה' תורה שכתב פרשת במדבר ד"ה נחזור לענינו ובתוך דברינו) **ולמעלה מהם** (ינועם אלימלך' לר' אלימלך מליז'ענסק תחילת פרשת במדבר ד"ה וידבר ה' אל משה) **וגדולים מהם** (ידיד בכלי למחבר' שבעט מוסרי' סוף סימן תסט. וראה ישערי קדושה' חלק א מאמר השני דף לג ע"ב ד"ה הרי נתבאר לו) **ומחמת כן נאמר עליהם גם ביחס למלאכים "הָן עַם פְּלִבְיָא קָוִם"** (במדבר כג, כד) **לפי שהם עולים שם בעליונים ולא יראים מפני המלאכים** (יקית ארבע' לר' רחמים חורי בחלק השמות פרשת וילך דף פז ע"ב ד"ה מאזייל אמר משה). **ומטעם זה המלאכים משרתים בעולם הזה את ישראל** (ישערי קדושה' חלק ג שער ב ד"ה ומעתה נתבאר כל). ועוד מחמת מדרגתם הגבוהה של נשמות ישראל שהיא מעל מלאכי השרת, מלאכי השרת לא אומרים 'קדושה' למעלה עד אשר ישראל יאמרו קודם לכן 'קדושה' בתפילה למטה (יקדושה' לוי לראש השנה ד"ה עוד במכת הנ"ל שאלו מלאכי השרת. ראה ינפש החיים' שער א פרק ו בהגהה ד"ה וגם שלפי זה).

מחצב נשמות' ישראל סמוך ל'מחצב האורות' של ה' יתברך ורק אחריהם נמצא 'מחצב המלאכים' (נחלת קדומים' להחיד"א פרשת בלק אות טז ד"ה כעת יאמר). **לכן אור מחצב מלאכי השרת נמצא "חצה" מאור מחצב נשמות ישראל אשר נמצא סמוך לאורות, וכפי שנאמר** (יחומת אנד' להחיד"א על ספר ישעיה פרק לג, ז ד"ה הן אראלים) **בשעת חורבן בית המקדש** (נחלת קדומים' להחיד"א פרשת בלק אות טז ד"ה כעת יאמר) **על המלאכים "הָן אַרְאֵלִם צַעְקוּ חֲצָה"** (ישעיה לז, ז) (יחומת אנד' להחיד"א על ספר ישעיה פרק לג, ז ד"ה הן אראלים) **כי השפעת האורות עליהם היתה מגיעה דרך מחצב נשמות ישראל** (נחלת קדומים' להחיד"א פרשת בלק אות טז ד"ה כעת יאמר) **והיא חסרה אז להם, לכן צעקו** (ישערי קדושה' לר' חיים ויטאל חלק ג שער ב ד"ה ומעתה נתבאר כל). **ולעתיד לבוא תיגלה חיתתן זו של ישראל לעיני כל, כאשר ישראל עתידים להיות יושבים לפני ה' יתברך ולומדים תורה מפיו, ומחיצתם תהיה לפני מחיצת מלאכי השרת עד אשר המלאכים ישאלו את ישראל "מה פֶּעַל אֵל"** (במדבר כג, כג). ויתקיים אז בישראל מאמר הנביא "וְהָיוּ עֵינֶיךָ רְאוּת אֶת מוֹרֵיךָ" (ישעיה ל, כ), כן יהי רצון.

<p>העלון השבועי עם פירוט נשמת איש החסד אשר במשך כמה שנים תרים ודומים את העלון ליוזמי הרבים: עמרים בן אסתר ת.נ.צ.ב.ה.</p>	<p>העלון עם פירוט נשמת: רחבת בן גרשון ושרה ודוד בן ישי הנולד מעמרים</p>	<p>העלון עם פירוט נשמת: מאיר בן משה ז"ל, יונה בן שמואל ז"ל, ברוכה בתיה בת מאיר ז"ל, חיים בן לייב ז"ל, מרים בת שמואל ז"ל</p>	<p>העלון עם פירוט נשמת: אליהו בן גיט זייל ת.נ.צ.ב.ה.</p>	<p>העלון עם פירוט נשמת: העלון עם פירוט נשמת: ציונה שושנה בת תנה במזן ז"ל</p>	<p>העלון עם פירוט נשמת: העלון עם פירוט נשמת: אליהו בן גיט זייל ת.נ.צ.ב.ה.</p>	<p>העלון עם פירוט נשמת: העלון עם פירוט נשמת: ציונה שושנה בת תנה במזן ז"ל</p>	<p>העלון עם פירוט נשמת: העלון עם פירוט נשמת: ציונה שושנה בת תנה במזן ז"ל</p>	<p>העלון עם פירוט נשמת: העלון עם פירוט נשמת: ציונה שושנה בת תנה במזן ז"ל</p>	<p>העלון עם פירוט נשמת: העלון עם פירוט נשמת: ציונה שושנה בת תנה במזן ז"ל</p>	<p>העלון עם פירוט נשמת: העלון עם פירוט נשמת: ציונה שושנה בת תנה במזן ז"ל</p>	<p>העלון עם פירוט נשמת: העלון עם פירוט נשמת: ציונה שושנה בת תנה במזן ז"ל</p>
---	---	--	---	---	--	---	---	---	---	---	---